

F R E U D I N N E D E R L A N D

Beleidsplan 2019-2020

Beleidsplan 2019/2020

Stichting Breukvlakken
Nieuwe Leliestraat 113
1015 SM Amsterdam
email: info@breukvlakken.nl

Inhoud

1. Inleiding	5
2. Missie/Visie: Interdisciplinair, maatschappelijk urgent, vernieuwen	5
3. Strategie	9
3.1 Statutaire doelstelling	9
3.2 Afwezigheid winstoogmerk	10
3.3 Bestemming liquidatiesaldo	10
4. Activiteiten	10
4.1 Evenementen in 2017	10
4.1.1 Congres 'Dark Wisdom' – april 2017	11
4.1.2 Freudfestival 'Scheurende democratie' september 2017	11
4.1.3 Congres Charlotte Salomon – oktober 2017	12
4.1.4 Congres Freud and neurosciences – november 2017	12
4.1.5 Uitreiking van de Freudpenning aan António Damásio – november 2017	14
4.2 Evenementen in 2018	14
4.2.1 Boekpresentatie: Freud in de Sofa – juni 2018	15
4.2.2 Boekpresentatie: Woorden Breken – november 2018	15
4.2.3 Medea: ik ben woedend, net als jij – december 2019	15
4.3 Inkomsten en uitgaven	16
4.4 Geplande activiteiten in de periode 2019-2020	16
4.4.1 Thema 2019-2020: de tijdgeest duiden	16
4.4.2 Avondprogramma's: de biografie in psychoanalyse	16
4.4.3 Minisymposium bewustzijn en emotie: 7 november 2019	17
4.4.4 Operalezing: 20 mei 2020	17
4.4.5 Uitreiking Freudpenning	17
4.4.6 Individueel psychoanalytisch onderzoek toegankelijk maken voor iedereen	17
4.5. Werving en beheer van gelden	18
4.6 Vermogen van de instelling	18
4.7 Bestedingsbeleid	18
4.8 Beschikken over het vermogen van de Stichting	18
5. Gegevens van de organisatie	18
6. Overige	20
6.1 Beloningsbeleid	20
6.2 Beschrijving administratieve organisatie	20

6.3 Publicatieplicht	20
7. Toekomst	20

1. Inleiding

In het beleidsplan 2019-2020 legt het bestuur van *Stichting Breukvlakken* het actuele beleid vast voor de komende twee jaar. Dit beleidsplan werd op grote lijnen vastgesteld in de vergadering van 3 november 2019. Het beleidsplan zal indien nodig jaarlijks worden aangepast

In 2017 was het 100 jaar geleden dat in Nederland de *Vereniging voor Psychoanalyse* werd opgericht. Stichting Breukvlakken greep deze gelegenheid aan om op een interdisciplinaire wijze de waarde van het psychoanalytische denken voor de sociale problemen van de huidige tijd voor het voetlicht te brengen. Hoewel men in brede kringen onderkent dat de theorieën en ontdekkingen van Sigmund Freud van grote invloed zijn geweest op het denken in de Westerse wereld, hebben de vaak zeer persoonlijk gerichte aanvallen op Freud ('Freud bashing') de status van Freuds gedachtegoed en de ontwikkelingen daarin geen goed gedaan. Dat valt te betreuren, want de noties van conflicterende gevoelens, bewust en onbewust, de seksuele en agressieve driften, de wensen en de verlangens, zijn onmisbaar voor een zinnige duiding van maatschappelijke conflicten en onbehagen. De psychoanalyse biedt een begrippenapparaat en een zienswijze op de mens, die ook aan wetenschappelijke relevantie niets heeft ingeboet.

Het is de doelstelling van Stichting Breukvlakken het freudiaanse psychoanalytische denken in heel zijn reikwijdte onder de aandacht te brengen. Ze is er namelijk van overtuigd, dat daarmee de mens en de karakteristieke 'breukvlakken' van de huidige tijd beter kunnen worden begrepen. En zonder begrip kan men zijn handelen niet sturen in de richting van een betere wereld.

2. Missie/Visie : *Interdisciplinair, maatschappelijk urgent, vernieuwend*

Het belang van een dergelijk begrip in een tijd met grote urgente problemen en ongehoorde uitdagingen voor mens en maatschappij staat buiten kijf. Hoewel de verschillende psychoanalytische scholen elkaar soms (vaak onnodig) bestrijden, blijven een aantal kernpunten van de psychoanalyse overeind. Wat zijn de

kernpunten van de psychoanalytische oriëntatie? Glen Gabbard¹ geeft een mooie opsomming van de belangrijkste uitgangspunten:

- 1) Veel van het psychische leven is onbewust.
- 2) Ervaringen uit de kindertijd, tezamen met aanleg, vormen de volwassene.
- 3) De overdracht van de patiënt op de therapeut is een primaire bron van inzicht.
- 4) De tegenoverdracht van de therapeut geeft waardevol inzicht in wat de patiënt bij anderen oproept.
- 5) De weerstand van de patiënt in het therapeutisch proces is een belangrijk aandachtspunt in de therapie.
- 6) Symptomen en gedragingen dienen meervoudige doelen en worden bepaald door complexe en vaak onbewuste krachten.
- 7) Een psychodynamische therapeut ondersteunt de patiënt bij het bereiken van een beleving van authenticiteit en uniekheid.

Deze uitgangspunten zijn wezenlijk voor de psychoanalyse, en voor iedere vorm van psychotherapie die vanuit deze uitgangspunten vertrekt. Het is de inzet van Stichting Breukvlakken dat een analyse op basis van deze uitgangspunten ook buiten het therapeutische veld vruchtbaar kan zijn. De Amerikaanse neurowetenschapper, psychoanalyticus en later Nobelprijswinnaar Kandel² noemt acht onderzoeksgebieden waarin de psychoanalyse, gesteund door de bevindingen van de biologie, substantieel zou kunnen bijdragen: 1) de aard van onbewuste psychische processen, 2) de aard van psychologische causaliteit, 3) psychologische causaliteit en psychopathologie, 4) vroege ervaringen en de predispositie voor psychische stoornissen, 5) het voorbewuste, het onbewuste en de prefrontale cortex, 6) seksuele oriëntatie, 7) psychotherapie en structurele veranderingen in de hersenen, en 8) psychofarmacologie als ondersteuning bij psychoanalyse.

Het is belangrijk ons te richten op wat de verschillende psychoanalytische scholen en disciplines verbindt en niet op wat ze scheidt. Het individu met zijn vaak onbewuste drijfveren en doelen, die het resultaat zijn van de interactie tussen erfelijke en sociale factoren, vormen de basis van het psychoanalytische gedachtegoed. De mens is een

---

¹ Glen. O. Gabbard, *Long-term Psychodynamic Psychotherapy*, American Psychiatric Association Publishing, New York, 2004.

² Kandel, E. 'Biology and the Future of Psychoanalysis: A New Intellectual Framework for Psychiatry Revisited', *Am J Psychiatry* 1999; 156:505-524.

wezen waarin 'nature' en 'nurture' circulair evolutionair verbonden zijn. De psychosociale omstandigheden bepalen hoe zijn biologisch verankerde drijfveren, zoals agressie en seksualiteit en de daarmee verbonden lustvolle en onlustvolle emoties, invloed krijgen op het bewuste subjectieve beleven en reflecteren van mensen. Zonder de hersenen als schakel tussen lichaam en buitenwereld is de menselijke psyche³ niet mogelijk. Daarom is kennis over de werking van de hersenen onontbeerlijk voor een goed begrip van die menselijke psyche. Echter, de werking van de menselijke psyche louter terugbrengen tot hersenprocessen is te eenzijdig en doet geen recht aan het subjectief beleven. Het leidt tot een dehumaniserend reductionisme. Voor een goed begrip van de mens dient dit aangevuld te worden met de kennis die in de psychotherapeutische en psychoanalytische praktijk in de meest brede zin van het woord in de loop der jaren over het functioneren van de menselijke psyche in zijn context is opgedaan.

Het was de neef van Sigmund Freud, Edward Bernays⁴ (Wenen 1891- New York 1995) die de grondlegger werd van wat nu *Public Relations* heet, waarbinnen ook communicatie en reclame begrepen worden. Hoewel hij al als klein kind naar Amerika emigreerde, moet hij op de hoogte zijn geweest van het ontstaan en de toepassing van de psychoanalyse. Bernays maakte gebruik van de theorie van de psychoanalyse om vanaf de Eerste Wereldoorlog een communicatiesysteem te ontwikkelen dat gericht was op de manipulatie van dat onbewuste. Het moest onwetende burgers rijp maken voor commerciële of politieke doelen en maatschappelijke veranderingen. De grootschalige PR-stunts, het niet te nauw nemen van de waarheid, het erotiseren van producten en macht, het koppelen van imago aan product, we herkennen het in de reclame, politiek, wetenschap, kunst en cultuur, eigenlijk overal om ons heen en niet altijd ten goede. Het effect wordt versterkt door de wereldwijde digitale communicatie. In dit licht wil Stichting Breukvlakken aan bredere groepen overdragen hoe het onbewuste werkt. En hen laten ervaren hoe de vele aanvallen die dagelijks op ons onbewuste worden uitgevoerd te herkennen. Het kennen van de mechanismen van het onbewuste is in

---

³ Wij prefereren het woord 'psyche' (in het Engels 'mind') en reserveren 'geest' voor de theologie.

⁴ BBC documentaire, *The Century of the Self*, Adam Curtis, 2002. De eerste twee delen. (<https://www.youtube.com/watch?v=DnPmg0R1M040>).

deze maatschappij een noodzaak om geen slachtoffer te worden van reclame, nepnieuws, en maatschappelijk schadelijke politieke ideologische bewegingen.

Om verdraagzaam te kunnen samenleven is het noodzakelijk dat we gemeenschappelijke raakvlakken tussen die verschillende subjectief beleefde gevoelens, verlangens en dromen vinden.

Uitgangspunt daarbij moet het vinden van de menselijke maat . Deze bestaat uit drie balancerende te meten maten;

1). Het bevattingsvermogen van mensen. Zoals hierboven aangegeven, dient deze ook kennis van de mechanismen van het onbewuste te bevatten. Anders gezegd, naast het intellectueel vermogen, moet er rekening gehouden worden met de conflicterende opbouwende en destructieve gevoelens, gedachten, fantasieën, en daden van mensen, die het inzicht in hun eigen handelen en zelfcontrole soms aanzienlijk kunnen beperken. De mens wil overzicht houden over wat er in hem en buiten hem gebeurt.

2). In contact met mensen is een meer of minder inlevende, barmhartige begripvolle houding nodig. Waarmee we de Ander herkennen en erkennen.

3) De keuzevrijheid of zeggenschap over het eigen leven. Als die er niet is voelen mensen zich beperkt en ongemakkelijk, vanuit het perspectief van sociale rechtvaardigheid⁵.

Het bevattingsvermogen geeft overzicht, de wederzijdse 'herkenning' begrip en de zeggenschap over het eigen leven, een gevoel van 'vrijheid'. Dit zijn de menselijke maten die als ze bedreigd worden tot dissociatie of woede kunnen leiden.

Een beschaving die in staat is deze duistere kanten van de mens op een bevredigende manier in te dammen, kan dat slechts doen in het besef dat de beschaving zelf op wankelende pijlers rust. Zoals Olaf Tempelman in een artikel in 'de Volkskrant' over de activiteiten van Stichting Breukvlakken in 2017 terecht opmerkte: "Een typisch ongemakkelijk freudiaans inzicht is dat laagjes cultuur en beschaving vaak maar flinterdun zijn. Voor je het weet scheuren er driften doorheen."⁶

---

⁵ *Psychiater zijn niet gek*, redactie Jan Swinkels e.a. Hoofdstuk 6 de psychiater en menselijkheid blz. 94-96.

⁶. Olaf Tempelman, 'Die vergruisde Freud was ineens weer overal,' De Volkskrant, 30 december 2017.

De Stichting Breukvlakken stelt zich ten doel de maatschappelijke discussie op het snijvlak van psychoanalyse, psychotherapie en maatschappij te bevorderen. Zij wil de betekenis, de relevantie en het belang van het psychoanalytisch gedachtegoed, gestart door Sigmund Freud, laten zien als een oplossingsgericht denken voor de psychosociale problemen waarvoor we ons vandaag de dag gesteld zien.

De Stichting Breukvlakken wil zich uitdrukkelijk niet alleen bezighouden met de psychologische en biologische mechanismen die het individuele leven bepalen, maar ook, vanwege de nauwe samenhang met de psychologische en biologische drijfveren van de mens, met de ordening van het menselijke bestaan in zijn collectieve verschijningsvormen (onderwijs, politiek, recht). Dergelijke sociale instituties grijpen direct in op het leven van het individu en dienen daarom te worden betrokken in een analyse van de huidige politieke en psychische malaise. Daarnaast wil de Stichting het gebruik van de kunsten als intermediair tussen onze moeilijk in woorden te vatten subjectieve binnenwereld, en de objectief 'waarneembare' buitenwereld gebruiken om nieuwe wegen te vinden om ons uit te drukken in woorden en daden. Hoewel het uitgangspunt van de stichting nadrukkelijk een psychologisch en psychoanalytisch georiënteerd perspectief is, beoogt ze nadrukkelijk een interdisciplinaire benadering waarin niet alleen verschillende wetenschapsgebieden (de neurowetenschappen, neurologie, de psychiatrie, de psychologie, de sociologie) en filosofieën elkaar wederzijds kunnen aanvullen, maar ook voor de Kunsten een plek wordt toegedacht om deze discussie tussen de verschillende disciplines op hun eigen wijzen te bevorderen.

3. Strategie

3.1 Statutaire doelstelling

De doelstelling van de instelling is opgenomen in artikel 2 van de statuten en luidt als volgt:

'De Stichting zal door het organiseren van manifestaties, symposia, tentoonstellingen, optredens, lezingen en dergelijke voor een breed publiek invulling geven aan haar missie en visie.' Met haar doelstelling beoogt de instelling het algemeen belang te dienen.

3.2 Afwezigheid winstoogmerk

De organisatie heeft geen winstoogmerk zoals blijkt uit artikel 2 van de statuten en uit de feitelijke werkzaamheden. De organisatie streeft niet naar winst omwille van de winst zelf. Dit blijkt uit het feit dat de instelling de met de activiteiten behaalde opbrengsten ten goede laat komen aan haar doelstelling.

3.3 Bestemming liquidatiesaldo

Zoals blijkt uit artikel 11.3 van de statuten zal een batig liquidatiesaldo moeten worden besteed ten behoeve van een ANBI met een soortgelijke doelstelling of van een buitenlandse instelling die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend het algemeen nut beoogt en die een soortgelijke doelstelling heeft.

4. Activiteiten

4.1 Evenementen in 2017

Stichting Breukvlakken is aanvankelijk opgericht om het herdenkingsjaar 2017 van honderd jaar psychoanalyse in Nederland aan te grijpen om een aantal activiteiten en evenementen te organiseren, die vertrekken vanuit het gezichtspunt van de actuele relevantie van de psychoanalytische theorie om grip te krijgen op de conflicten en bedreigingen van de huidige tijd ('de breukvlakken'). Deze activiteiten zijn georganiseerd met het uitdrukkelijke doel om een breder publiek dan alleen de diverse psychoanalytische groepen en verenigingen te bereiken, en zodoende indirect ook bij te dragen aan het maatschappelijke draagvlak voor de psychoanalyse als zodanig.

Voor het jaar 2017 heeft de Stichting vijf verschillende evenementen georganiseerd, die hebben bijgedragen aan de doelstelling zoals vermeld in Artikel 2 van de Statuten. Bij de programma's werd nauw samengewerkt met verschillende partners.

4.1.1 Congres Dark Wisdom – april 2017

Een 1-daags congres in Amsterdam als opmaat naar het congres van de Europese Psychoanalytische Federatie dat van 7 t/m 9 april in Den Haag plaatsvond. Het centrale thema van het congres waren de trauma's zoals die zich sinds het begin van de 19e eeuw voordeden, zowel collectief als individueel, en de wijze waarop we deze vanuit psychoanalytisch perspectief kunnen analyseren. Kijkend naar de trauma's

van het verleden, stelt zich de vraag of wij er iets van kunnen leren ten behoeve van onze moderne samenleving waarin nieuwe breukvlakken, in de vorm van oorlogen, vluchtelingenstromen en botsingen van culturen, zich opdringen.

Sprekers: Yra van Dijk, professor Nederlandse Letterkunde, Universiteit Leiden; Arnon Grunberg, auteur; Werner Bohleber, psychoanalyticus, Antonie Laden, psychoanalyticus, Wouter Gomperts, psychoanalyticus en Abram de Swaan, psychoanalyticus, emeritus professor Sociologie, Universiteit van Amsterdam.

Doelgroep: academici vanuit de menswetenschappen, de sociale wetenschappen, de biomedische wetenschappen en de cultuurwetenschappen en psychoanalytici.

Partner: Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen.

4.1.2 Freudfestival Scheurende democratie – september 2017

Zoals de titel van dit festival al aangeeft, heeft dit tweedaagse congres als thema het huidige onbehagen in ons democratisch stelsel en het mogelijk licht dat een psychoanalytische benadering daarop kan werpen. Veel burgers voelen zich angstig en machteloos, zonder invloed op hun eigen leven, zonder gemeenschappelijke doelen en idealen. Deze factoren hebben een negatieve invloed op het functioneren van de democratie. Waar komt dit onbehagen vandaan? In het Festival is gepoogd met inzichten uit de psychoanalyse nieuwe perspectieven te schetsen waarmee de democratie versterkt kan worden.

Met behulp van verschillende theatrale vormen, werden in twee thema's en vijf dagdelen de verschillende lezingen omlijst zodat het festival een multimediaal heeft gekregen. Op vrijdag 22 september was het thema de symbolische orde van de taal en de lege plek van de macht met in de ochtend als hoofdspreker Antoine Mooij, psychoanalyticus (emeritus hoogleraar psychiatrische aspecten van de rechtspraak, Universiteit Utrecht) met de lezing 'Woorden Breken'. Rene Foque (emeritus hoogleraar Rechtswetenschappen, Katholieke Universiteit Leuven en Erasmus Universiteit Rotterdam) in de middag met als titel 'Onbehagen in de democratische rechtstaat'. 's Avonds sprak Rene Boomkens (hoogleraar algemene cultuurwetenschappen UvA), over 'de mythe van de neoliberale cultuur. Zaterdagochtend was het thema de breuk in de cultuur en de paradox van het democratische tekort. Paul Verhaeghe, psychoanalyticus, hoogleraar klinische psychologie en psychoanalyse Universiteit Gent in het onderwerp macht en gezag gaf

een lezing met als Titel 'In Naam van de Vader' en Christine Brinkgreve (emeritus hoogleraar sociologie Universiteit Utrecht) sprak over woede en beklemmende systemen. Binnen het thema 'Schil van de Democratie' sprak Marc de Kesel (filosoof en senior onderzoeker Radboud Universiteit Nijmegen) over de breuk in de cultuur en de paradox van het democratische tekort. Het geheel werd afgesloten met een debat.

Doelgroep: breed publiek

Partners: Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, Centrale OBA, Maatschappij Discordia, kwartet Kasper Stern.

4.1.3 *Congres Charlotte Salomon en de overwinning op de angst – oktober 2017*

Het congres sluit aan bij een tentoonstelling met het werk van Charlotte Salomon in het Joods Historisch Museum.

De kunstenaar Charlotte Salomon leek voorbestemd om zelfmoord te plegen. Zij was de laatst levende in een familie waar in vier opeenvolgende generaties in totaal zeven zelfmoorden werden gepleegd. Zij gaat de strijd aan met zichzelf en creëert in relatief korte tijd het imposante werk *Leben? oder Theater?*

Wat is er nodig om die strijd te kunnen winnen? Wat hebben jonge mensen nodig om niet meegezogen te hoeven worden in een gevoel van niet te keren doodsverlangen. Tegelijkertijd wordt gereflecteerd op de actuele zelfmoord- moordenaar die een grote rol speelt in de terroristische conflicten van vandaag. Westen.

Sprekers: Prof. dr. D. Denys, psychiater en filosoof, hoofd Psychiatrie AMC, Prof. dr. G.J.M.Verbeeck, hoogleraar Duitse geschiedenis verbonden aan de KU Leuven en de Universiteit Maastricht en Darcy Buerkle, auteur en historicus (onder andere).

Doelgroep: professionals uit de academische wereld, GGZ, artsen, journalisten, belangstellenden voor het werk van Charlotte Salomon.

Partners: Joods Historisch Museum, Menasse Ben Israel Instituut, AMC

4.1.4 *Congres Freud and neuroscience 2017 – november 2017*

Decennialang was hersenonderzoek van gedrag vooral gericht op cognitie (taal, geheugen, aandacht, perceptie, probleem oplossen). Onderzoek naar emotie (gevoel, motivatie, drift) werd relatief verwaarloosd. Verandering kwam in de jaren negentig. Antonio Damasio, Mark Solms en anderen – die zich affectieve neurowetenschappers

noemden (in tegenstelling tot cognitieve neurowetenschappers) – gingen emotionele stoornissen van hersenbeschadigde patiënten diepgaand onderzoeken. Op basis van dit soort klinisch-anatomisch onderzoek en beeldvormend, neurofysiologisch en neuropsychologisch onderzoek, is hun werk geleidelijk de wetten gaan onthullen die het emotioneel leven bepalen. Interessant genoeg komen veel van hun bevindingen overeen met de vroege theorieën van Sigmund Freud. De bevindingen onthullen een centrale rol voor emotie in alle psychische functies. Emoties vormen zelfs het fundament van het bewustzijn. Tijdens dit symposium presenteerden twee belangrijke internationale affectieve neurowetenschappers (Damasio en Solms) hun onderzoeksresultaten naast en in discussie met drie Nederlandse cognitieve neurowetenschappers (Cools, Lamme en Vincke). De implicaties van hun onderzoek voor psychoanalytische ideeën over persoonlijke betekenis, innerlijke conflicten en de rol van het onbewuste kwamen tijdens het symposium gedetailleerd aan de orde. Gevoelens zoals angst en woede, en onbewuste emoties als honger, dorst en seksualiteit beïnvloeden motivatie, denken, waarneming, gedrag en bewustzijn in aanzienlijke mate.

António Damásio, David Dornsife professor neurowetenschappen, psychologie & filosofie, universiteit Zuid Californië hield een keynote lezing 'Reflecting on the nature of feeling'. Mark Solms, professor neuropsychologie, universiteit Kaapstad, gaf een keynote lezing over 'The interpretation of dreams and neuroscience'. De lezingen van de overige sprekers kwamen van Roshan Cools, professor cognitieve neuropsychiatrie, Radboud Universiteit Medisch Centrum met als titel "Chemistry of the adaptive mind: the value of impulse and emotion"; van dr Christiaan Vinkers, psychiater, Universitair Medisch Centrum Utrecht en lid van de Jonge Akademie met als titel "Staying in balance throughout development: the biological basis of stress resilience" en van Victor Lamme, professor cognitieve neurowetenschap, Universiteit van Amsterdam met als titel "Revealing the unconscious emotions that drive our decisions".

Doelgroep: academici vanuit de menswetenschappen, de sociale wetenschappen, de biomedische wetenschappen en de cultuurwetenschappen.

Partner: Koninklijke Akademie van Wetenschappen

4.1.5 *Uitreiking van de Freudpenning aan António Damásio – november 2017*

De eerste serie van 5 Freudpenningen is vanaf 2006 (het 150ste geboortjaar van Freud) uitgereikt door het voormalig zelfstandige NPI. Op initiatief van Stichting Breukvlakken is besloten deze traditie weer nieuw leven in te blazen. De tweede serie Freudpenningen wordt door het huidige NPI, onderdeel van Arkin, ter beschikking gesteld aan de NPav en de NVPP teneinde in samenwerking met Breukvlakken en de KNAW en met financiële steun van de stichting Psychoanalytische Fondsen, een procedure voor selectie en uitreiking op te stellen. Doel van de uitreiking van de Freudpenning is een gerenommeerde nationale of internationale spreker uit te nodigen om voor een breed geïnteresseerd publiek een Freud-lezing te houden over een actueel, spraakmakend thema gerelateerd aan het vakgebied van de psychoanalyse en zo bij een breed publiek belangstelling te wekken voor het maatschappelijk, cultureel en wetenschappelijk nut van het psychodynamische/psychoanalytische denken en werken. Vanwege de verbreding naar uitreiking aan internationale kandidaten werd de naam Freud-penning veranderd in de *International Freud Medal*.

Voor de uitreiking van de eerste “International Freud Medal 2017 bestond de jury uit prof. em. dr Don Linszen (voorzitter), prof. em. dr Jan Swinkels, prof. dr M. Solms, prof. dr René Kahn (namens de KNAW), en dr Rien Van (namens het NPI). Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het NPI viel de keuze van de jury na raadpleging van Annemarie de Wit als voorzitter van de NPav en Paul Wijts als voorzitter van de NVPP op Antonio Damasio vanwege zijn uitzonderlijke verdiensten op het gebied van de neurowetenschap, waarbij het psychoanalytische gedachtegoed een belangrijke rol heeft gespeeld. Voor een uitgebreide toelichting leze men het uitgebreide juryrapport. De ‘International Freud Medal’ werd voor de eerste maal op 24 november 2017 uitgereikt.

4.2 *Evenementen in 2018*

Zoals gezegd, Stichting Breukvlakken is aanvankelijk opgericht om het herdenkingsjaar 2017 van honderd jaar psychoanalyse in Nederland aan te grijpen om een aantal activiteiten en evenementen te organiseren. Mede daarom werd in 2017 een relatief groot aantal congressen en events door de Stichting verwezenlijkt. Op basis van het succes van deze gebeurtenissen, heeft de Stichting in 2018 haar

activiteiten voortgezet, hoewel begrijpelijk minder intensief als in het jubileumjaar 2017.

4.2.1 Boekpresentatie: Freud in de Sofa – 20 juni 2018

Presentatie in Perdu te Amsterdam van het boek van Rolien Mechelen-De Goede waarin 53 psychoanalytici openhartig, speels en serieus spreken over wat de bank voor hen betekent.

4.2.2 Boekpresentatie: Woorden breken – 20 november 2018

Presentatie in OBA te Amsterdam van *Woorden breken*⁷ (uitgeverij Garant, 2018, De democratie staat in de moderne cultuur aan felle kritiek bloot. Het gaat over een democratisch tekort. Is dit tekort op te heffen? Kunnen we er iets aan doen of is de democratie eigenlijk onmogelijk? Bezwijkt de democratie onder haar eigen tegenstrijdigheden of moeten we spreken van ‘de onmogelijkheid’ van de democratie? Onder leiding van Martine Groen werd een discussie geleid met Kees Schuijt, Antoine Mooij, Christien Brinkgreve, René Boomkens en René Foqué.

4.2.3 Medea: ik ben woedend, net als jij – 10 december 2018

Discussieavond in De Balie onder leiding van Yoeri Albrecht, directeur van De Balie. Na een voordracht van Medea van Sophocles door Annette Kouwenhoven, Kyrian Esser en Jan Joris Lamers van Maatschappij Discordia, volgde een discussie met verschillende sprekers over de betekenis van de woede in de huidige samenleving. Sprekers waren Ismail Ilgun (vlogger), Ches Rijpkema (werkzaam bij het Slotervaart Ziekenhuis, Zohra Acherrat (forensisch psychiater) en Rutger de Quay (freelance journalist).

---

⁷. Martine Groen & Paul Kuijpers (red.) *Woorden breken. Het democratisch tekort*, Garant, Antwerpen-Apeldoorn, 2018.

4.3 Inkomsten en uitgaven

Stichting Psychoanalytische Fondsen :	E	20.000
Stichting Psychoanalytische Fondsen: Freudpenning		
4 maal tweejaarlijks E 5000.		20.000
Gemeente Amsterdam		10.000
Diverse kleine fondsen en JHM (Charlotte) max:		15.000
Particuliere Stichting		7.500
Particuliere giften		2.000

Totaal	E	74.500
Waarvan reserve 3 maal E 5000	-	15.000

Omzet 2017		<u>E 59.500</u>

Dit bedrag is exclusief de bijdragen van de KNAW, JHM, OBA in pr-activiteiten in natura.

4.4 Geplande activiteiten in de periode 2019-2020

4.4.1 Thema 2019-2020; de tijdgeest duiden

Na de succesvolle evenementen van de afgelopen jaren, gaat Stichting Breukvlakken ook in 2019/2020 haar activiteiten voort te zetten. In lijn met haar doelstelling heeft ze daarvoor het motto gekozen 'de tijdgeest duiden'. Zoals de activiteiten die de Stichting in het verleden heeft ontwikkeld, begeven de activiteiten van 2019-2020 zich weer op heel diverse terreinen.

Het programma voor 2019-2020 is nog in ontwikkeling. Een aantal evenementen kunnen hier al worden genoemd.

4.4.2 Avondprogramma's; de biografie in psychoanalyse

De biografie is de corebusiness van de klassieke psychoanalyse en literaire biografieën staan volop in de belangstelling. De twee vakgebieden die beiden op zoek zijn naar de aanwezigheid van het verleden in het hier en nu ontmoeten elkaar

tijdens een serie van vier dinsdagavonden in Perdu, te Amsterdam.

Biografen en analytici richten zich gezamenlijk op Gisèle d'Ailly - van Waterschoot van der Gracht, Andreas Burnier, Willem Wilmink en Fritzi Harmsen van Beek. Op iedere avond wordt een inleiding over het onderwerp door de biograaf wordt gevolgd door een psychoanalytische column, een interview van de biograaf en discussie toe.

4.4.3 Minisymposium bewustzijn en emotie: 7 november 2019

Pas rond het jaar 2000 manifesteerde zich een groep onderzoekers uit verschillende disciplines (Damásio, Panksepp, Le Doux, Solms), die het aandurfde zich te richten op emoties en bewustzijn, en overtuigend aantoonde dat deze met wetenschappelijke methoden kunnen worden onderzocht. Daarmee ontstond een nieuwe tak van onderzoek: de affectieve neurowetenschap. De affectieve neurowetenschappers hebben vervolgens toenadering gezocht tot de psychoanalyse. In dit minisymposium wordt een illustratie gegeven van deze nieuwe verbintenis tussen deze twee domeinen. Sprekers zijn Mark Solms en Frans Schalkwijk.

In samenwerking met de KNAW.

4.4.4 Operalezing: 20 mei 2020

Verschillende sprekers zullen in dit symposium hun licht laten schijnen over de relatie tussen psychoanalyse en opera. Programma is nog in voorbereiding.

Locatie: Trippenhuys, Tinbergenzaal KNAW

In samenwerking met de KNAW en de Nederlandse Opera.

4.4.5 Uitreiking Freudpenning

Uitreiking van de tweede Freudpenning in de tweede serie. De Freudpenning wordt door het huidige NPI, onderdeel van Arkin, ter beschikking gesteld aan de NPav en de NVPP in samenwerking de KNAW en met financiële steun van de stichting Psychoanalytische Fondsen.

4.4.6. Individueel psychoanalytisch onderzoek toegankelijk maken voor iedereen

De breukvlakken van een samenleving bevragen, vereist ook dat men zijn persoonlijke 'breukvlakken' kan bevragen. De psychoanalytisch georiënteerde

psychotherapie is de plaats bij uitstek om dat te doen, maar de toegankelijkheid daartoe is de laatste tijd steeds moeizamer geworden, zeker wanneer men buiten het circuit van de geestelijke gezondheidszorg wil blijven en noch de tijd noch de middelen heeft voor een intensieve psychoanalyse. Daarom wil de stichting de mogelijkheid onderzoeken of het niet mogelijk is kortdurend psychoanalytisch onderzoek te realiseren op een betaalbare basis.

4.5 Werving en beheer van gelden

De Stichting werft gelden ten behoeve van de doelstelling door het aanvragen van subsidies of donaties bij overheden, publieke fondsen, private fondsen, bedrijven en particulieren. De Stichting streeft er naar de kosten voor fondsenwerving niet meer te laten zijn dan 25% van de geworven gelden.

4.6 Vermogen van de instelling

De Stichting houdt niet meer vermogen aan dan redelijkerwijs nodig is voor de continuïteit van de voorziene werkzaamheden ten behoeve van de doelstelling van de Stichting.

4.7 Bestedingsbeleid

De Stichting besteedt de verkregen inkomsten conform de doelstelling aan de organisatie van diverse te ontwikkelen activiteiten en evenementen.

4.8 Beschikken over het vermogen van de Stichting

Op grond van artikel 4.8 van de statuten van de Stichting en haar feitelijke werkzaamheid heeft geen enkele (rechts)persoon doorslaggevende zeggenschap binnen de Stichting. Aldus kan geen enkele (rechts)persoon beschikken over het vermogen van de Stichting als ware het eigen vermogen.

5. Gegevens van de organisatie

Stichting Breukvlakken, Nieuwe Leliestraat 113H, 1015 SM Amsterdam email: info@breukvlakken.nl

IBAN: NL55 ABNA 0501 4925 77

RSIN: 856096362

Kvk-nummer: 65395891

Comité van Aanbeveling:

- Judith Belinfante, oud Politica, diverse bestuursfuncties in de kunst
- Stefana Bolognini, psychoanalyticus, past president of the European Psychoanalytic Federation
- Adriaan van Dis, auteur
- Anna Enquist/Christa Widlund, auteur, psychoanalytica
- Serge Frisch, psychoanalyticus, past president of the European Psychoanalytic Federation
- Marc Hebbrecht, psychoanalyticus, hoofdredacteur Tijdschrift voor Psychoanalyse
- Geert Mak, auteur
- Antoine Mooij, psychoanalyticus, emeritus hoogleraar forensische psychiatrie
- Abram de Swaan, emeritus universiteitshoogleraar sociale wetenschap Universiteit van Amsterdam en Queen Wilhelmina Professor Columbia University
- Willem van Tilburg, psychoanalyticus, emeritus hoogleraar klinische psychiatrie

Oprichters:

- Regina van Gelderen, psychoanalytica
- Huub Kuijpers, filosoof, intercultureel consultant
- Rolien van Mechelen, psychoanalytica

Bestuur:

- Voorzitter: Jan Swinkels, hoogleraar psychiatrie
- Vice-voorzitter: Don Linszen, emeritus hoogleraar psychiatrie
- Secretaris: Rolien van Mechelen, psychoanalytica
- Penningmeester: Don Linszen, emeritus hoogleraar psychiatrie
- Lid: Martine Groen, psychoanalytisch psychotherapeut
- Lid: Johan Schokker, psycholoog

- Lid: Martin Willems, psychoanalyticus, psychiater
- Lid: Gijs Jan Custers, econoom
- Lid: Yannick Servais, cultureel ondernemer

Satellietleden:

- Judith Belinfante
- Hans van Gerven
- Huib Kuypers

6. Overige

6.1 Beloningsbeleid

De leden van het bestuur ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden conform

artikel 4.6 van de statuten van de Stichting. Onkosten gemaakt het kader van het uitoefenen van de bestuursfunctie worden vergoed, mits niet bovenmatig. De Stichting heeft geen personeel in dienst.

6.2 Beschrijving van de administratieve organisatie

De administratie van de Stichting wordt gevoerd door Dhr. Don Linszen, penningmeester van het bestuur.

De jaarrekening van de Stichting wordt opgesteld door een accountant, welke accountant dat zal is bij het schrijven van dit beleidsplan nog niet bekend.

6.3 Publicatieplicht

De Stichting voldoet aan haar publicatieplicht door middel van een website: <http://breukvlakken.nl>.

7. Toekomst

In 2017 zijn een aantal succesvolle evenementen ontwikkeld in kader van het herdenkingsjaar van 100 jaar psychoanalyse in Nederland. De Stichting wil voortbouwen op de ervaring die met de organisatie daarvan heeft opgedaan en daarbij de samenwerking blijven zoeken met verschillende partners.

Vanwege het terugtreden van een aantal bestuursleden in 2018, streeft de stichting in 2019 naar verjonging van het bestuur, waarbij ze mogelijke kandidaten wil zoeken met diverse achtergronden, die allen een engagement voor het psychoanalytische gedachtegoed delen.